

Sygn. akt I C 369/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2016 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Litwińska – Bargiel

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2016 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **F. K.**

przeciwko (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę **3.134,52 zł** (trzy tysiące sto trzydzieści cztery złote pięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala;

III. nie obciąża powoda kosztami procesu;

IV. nakazuje stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w D. kwotę 78,36 zł tytułem części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód został zwolniony.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 marca 2016 roku powód, F. K., wniósł o zasądzenie od (...) S.A w W. kwoty 12 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 30 stycznia 2014r. do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazał, że jego żona A. K. zawarła z (...) Bank S.A. umowę kredytową przystępując jednocześnie do ubezpieczeń grupowych na życie, co zostało potwierdzone polisa nr (...). Zgodnie z zapisami zawartymi w „Ogólnych warunkach ubezpieczenia na życie nr (...)” zakres ubezpieczenia poszczególnych grup ryzyka dla Klientów, którzy w dniu złożenia deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia ukończyli 69 lat, a nie ukończyli 95 lat, obejmuje śmierć ubezpieczonego na skutek nieszczęśliwego wypadku. Żona powoda w chwili przystąpienia do ubezpieczenia miała 72 lata. Nadto żona powoda była objęta ubezpieczeniem grupowym w ramach umowy nr (...), zgodnie z którą zakres ubezpieczenia poszczególnych grup ryzyka dla osób, które w dniu zawarcia umowy kredytowej mają ukończone 65 lat, a nie ukończone 95 lat, obejmuje śmierć ubezpieczonego w wypadku komunikacyjnym. Do tego wypadku żona powoda przystąpiła w dniu 14 września 2013r. mając ukończone 73 lata. Ubezpieczenie w obu przypadkach obejmowało ryzyko śmierci na skutek nieszczęśliwego wypadku. W dniu zgonu żona powoda- A. K. poprosiła powoda, aby przymocował na oknie sznurek na pranie. Jeden koniec sznurka zmarła zawiesiła w kuchni, a drugi chciała przymocować przy oknie, gdzie był wbity gwóźdź. Poprosiła o pomoc powoda, który jednak odmówił, gdyż się spieszył. A. K. postanowiła sama przymocować sznurek i podstawiła krzesło koło okna. Wychyliła się i musiała wpaść. Powód będąc wówczas na klatce schodowej usłyszał krzyk, wyjrzał przez

okno i zobaczył, że jego żona leży na ziemi. Zginęła na miejscu. Był to nieszczęśliwy wypadek, o czym świadczy przede wszystkim fakt, że zmarła w naturalnym odruchu próbowała ratować się łapiąc się za sznurek, który uciął jej palce. Do dnia dzisiejszego zakrwawiony sznurek wisi w mieszkaniu powoda. Funkcjonariusze P., którzy przybyli na miejsce zdarzenia, nieprawidłowo ustalili, że zmarła wyskoczyła przez okno. Takich ustaleń nie mogli poczynić na tym etapie postępowania. W piśmie z dnia 29 listopada 2014r. Komisariat Policji w B. wyraźnie poinformował, że użyte sformułowanie zostało użyte omyłkowo i dotyczy początkowej kwalifikacji w systemie informatycznym. Nie należy go zatem w żadnym wypadku traktować jako ustalenie faktyczne, gdyż takowego czynu nie stwierdzono w takcie prowadzonych na miejscu działań. Jednak ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania powołując się na definicję nieszczęśliwego wypadku, która nie obejmuje czynu samobójczego. Powód podniósł, że twierdzenia strony pozwanej są oparte na błędnie sformułowanej notce policyjnej. A. K. nigdy nie planowała takiego czynu. Byli zgodnym małżeństwem, a zmarła nie miała żadnych problemów natury psychicznej. Zmarła nie miała żadnych większych problemów, które mogłyby skłonić ją do podjęcia tak dramatycznej decyzji. Pomimo wielokrotnych wezwań do wypłaty roszczeń z tytułu umów ubezpieczenia, pozwany odmawiał wypłaty świadczenia powołując się na przyczynę zgonu A. K. ujawnioną w dokumentacji policyjnej.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana, M. Towarzystwo (...) S.A., wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu na jej rzecz. W uzasadnieniu swojego stanowiska podała, że faktycznie A. K. zawarła dwie umowy kredytowe, na mocy których została objęta ochroną ubezpieczeniową w ramach grupowego ubezpieczenia na życie. Jednak powód nie jest legitymowany czynnie z tytułu zawartym umów przez zmarłą. Zgodnie bowiem z ogólnymi warunkami umowy należne sumy ubezpieczenia należy się kredytodawcy, a nie powodowi. Nadto powód nie udowodnił dochodzonego roszczenia co do wysokości. Nie wskazał bowiem na jakiej podstawie określił swoje roszczenie właśnie na kwotę 12 000 zł. Zgodnie z umowami kredytów suma ubezpieczenia uzależniona była od kwoty pożyczki udzielonej A. K. oraz od kwoty pozostałych do spłaty rat, co wynikało z harmonogramu spłat. Powód nie wskazał żadnego dowodu pozwalającego stwierdzić, czy roszczenie w wysokości 12 000 zł jest uzasadnione. Pozwana spółka również powołała okoliczności wyłączające jej odpowiedzialność, gdyż ponosi ona odpowiedzialność tylko w przypadku nieszczęśliwych wypadków, tj. niezależnych od woli ubezpieczonego nagłego i gwałtownego zdarzenia wywołanego przyczyną zewnętrzną. Zgodnie z ogólnymi warunkami umowy ubezpieczenie nie obejmowało zdarzeń ubezpieczonych (w tym śmierci) spowodowanych samobójstwem ubezpieczonego i to popełnionym niezależnie od stanu jego poczytalności. Z notatki urzędowej z dnia 27 listopada 2013r. sporządzonej przez policjantkę: M. D., która zjawiała się na ul. (...) w dniu zgonu A. K. wynika, że na podstawie zeznań świadków, ustalono, że kobieta sama skoczyła z okna bez niczyjej pomocy. Dalej w tej notatce można wyczytać, że sam powód wyjaśnił, iż żona miewała czasami urojenia. Tym samym pozwana pozostaje w przekonaniu, że śmierć A. K. jest wyłącznie wynikiem działania samej ubezpieczonej, co stanowi samoistną podstawę do odmowy wypłaty świadczenia.

W odpowiedzi na powyższe – pismo procesowe z dnia 21 czerwca 2016r. (k. 78-79) podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Jednocześnie wniósł, w razie uwzględnienia stanowiska pozwanej, o nieobciążanie go kosztami we względu na zasadę słuszności. Postępowanie likwidacyjne toczy się prawie 3 lata, strony wymieniły liczne pisma, jednak pozwana nigdy nie podniosła zarzutu, że powód nie jest uprawniony do otrzymania świadczenia. O wypłaty roszczeń była z uwagi na fakt samobójczej śmierci jego żony. Nadto powód otrzymał od pozwanego ubezpieczyciela kwotę 165 zł. Żądano dodatkowych informacji. Gdyby powód wiedział, że uprawnionym do otrzymania świadczenia jest bank, nie wszczynalby niniejszego postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 15 września 2012 roku A. K. zawarła z (...) Finanse S.A. z siedzibą we W. umowę kredytową (umowa nr (...)). Zgodnie z treścią tej umowy kredytobiorca wyraził zgodę na objęcie ochroną w ramach umowy grupowego (...) stwierdzonej polisą nr (...) grupa ryzyka 1 z sumą ubezpieczenia zgodnie z par. 13 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia – w kwocie kapitału i odsetek wynikających z harmonogramu spłat obowiązującego w dniu zawarcia Umowy obliczanych na dzień wymagalności najbliższej raty przypadającej w dniu lub po zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego lub w przypadku, gdy Kredytobiorca, zgodnie z treścią OWU, podlega również ubezpieczeniu od ryzyka hospitalizacji-

w kwocie miesięcznej raty kredytu konsumenckiego, należnego za każdy miesiąc hospitalizacji. Kredytobiorca potwierdził, że przed złożeniem Deklaracji i przystąpieniu do (...) otrzymał stosowne OWU.

W chwili podpisywania umowy kredytowej A. K. miała 72 lata.

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia na Życie Kredytobiorców „Ubezpieczenie spłaty kredytów” nr (...) dla klientów (...) Finanse S.A. (zwane dalej OWU nr (...)) obowiązującym Towarzystwem była strona pozwana, następcą prawnym A. L. Pierwsze Amerykańsko- (...) Towarzystwo (...) na (...) S.A z siedzibą w W.. Zakres ubezpieczenia dla klientów z grupy 1 ryzyka, tj. A. K., którzy w dniu złożenia deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia ukończyli 69 lat, a nie ukończyli 95 lat obejmowała śmierć ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku, zgodnie z §7 ust. 2 lit. A. (§ 2 ust. 4 lit. A). Nieszczęśliwy wypadek było niezależne od woli ubezpieczonego, nagle i gwałtowne zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie trwania odpowiedzialności Towarzystwa z tytułu umowy i spowodowało u ubezpieczonego uszkodzenie ciała (§ 1 pkt.7). Przy czym dla tej grupy ryzyka należne świadczenie w razie śmierci ubezpieczonego w okresie ubezpieczenia na skutek nieszczęśliwego wypadku wynosiło 100 % sumy ubezpieczenia i miało zostać wypłacone ubezpieczającemu (§7 ust. 2 lit. A). Przy czym przez ubezpieczającego należało rozmiąć (...) Finanse S.A. z siedzibą we W. (§ 1 pkt.14). Suma ubezpieczenia z tytułu śmierci ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku równała się sumie kwoty kapitału wynikającej z harmonogramu obliczanej na dzień wymagalności najbliższej raty kredytu, określonej w harmonogramie, przypadającej - zgodnie z harmonogramem- w dniu lub po dniu zajścia zdarzenia ubezpieczonego oraz kwoty odsetek będącej częścią raty kapitałowo- odsetkowej, wynikającej z harmonogramu, obliczanej na dzień wymagalności najbliższej raty kredytu, określonej w harmonogramie, przypadającej - zgodnie z harmonogramem- w dniu lub po dniu zajścia zdarzenia ubezpieczonego (§13 ust. 1). Przy czym ubezpieczyciel zastrzegł, że ubezpieczenie nie obejmuje zdarzeń ubezpieczeniowych, spowodowanych bądź wynikających z samobójstwa ubezpieczonego popełnionego niezależnie od stanu jego poczytalności w okresie pierwszych dwóch lat od dnia złożenia deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia (§ 16 ust. 1, pkt. 1).

Dowód - wyciąg z umowy o kredyt konsumencki z dnia 15.09.2012r.- k.58-60,

- kserokopia Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie Kredytobiorców „Ubezpieczenie spłaty kredytów” nr (...) dla klientów (...) Finanse S.A. – k.66-68.

W dniu 13 września 2013 roku A. K. zawarła umowę kredytową z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. (umowa nr (...)).

Zgodnie z treścią tej umowy kredytobiorca wyraził zgodę na objęcie ochroną w ramach umowy grupowego (...) stwierdzonej polisą nr (...) grupa ryzyka 4 z sumą ubezpieczenia zgodnie z par. 11 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia – w kwocie kapitału i odsetek wynikających z harmonogramu spłat obowiązującego w dniu zawarcia Umowy, obliczanych na dzień wymagalności najbliższej raty przypadającej w dniu lub po zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego. Kredytobiorca wskazał Bank jako uprawnionego do świadczenia z tytułu ubezpieczenia na życie, w okresie obowiązywania umowy, w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego przewidzianego w OWU, w wysokości 100% sumy ubezpieczenia. Kredytobiorca potwierdził, że przed złożeniem Deklaracji i przystąpieniu do (...) otrzymał stosowne OWU.

Usługi ubezpieczeniowe świadczył poprzednik prawny pozwanej spółki- (...) - (...) Towarzystwo (...) na (...) S.A z siedzibą w W.

W dacie podpisania tej umowy A. K. miała skończone 73 lat (data urodzenia 19 czerwca 1940r.).

Zgodnie zatem z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia umowa nr (...) (zwane dalej OWU nr (...)), skoro A. K. została objęta grupą 4 ryzyka i ukończyła w dacie przystąpienia do ubezpieczenia 65 lat, to zakres ubezpieczenia obejmował śmierć ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku oraz śmierć ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku komunikacyjnego (§2 pkt. 4 lit.D). Przy czym zgodnie z definicją zawartą w OWU przez nieszczęśliwy wypadek należy rozumieć niezależne od woli Ubezpieczonego przypadkowe, nagle i gwałtowne zdarzenie wywołane

przyczyną zewnętrzną, które wystąpiło w czasie trwania odpowiedzialności towarzystwa z tytułu umowy (§ 1 pkt. 5). W razie śmierci ubezpieczonego – zgodnie z §8 ust. 2 lit.d- w który w dacie zawarcia umowy kredytowej ukończył 65 lat, a nie ukończył 95 lat należne świadczenie równej jest w przypadku grupy ryzyka 4 -150% sumy ubezpieczenia wypłacanej: 100 % - ubezpieczającemu, którym to był (...) Bank S.A. z siedzibą we W. (§1 pkt. 11) oraz 50 % uprawnionemu, którym była osoba wskazana przez ubezpieczonego do otrzymania świadczenia, a jeżeli ubezpieczony nie wskazał takiej osoby uprawnionym do otrzymania świadczenia był małżonek ubezpieczonego (§ 1 pkt. 16). Natomiast suma ubezpieczenia była równa kwocie kapitału pozostałej do spłaty wynikającej z harmonogramu, obliczanej na dzień wymagalności najbliższej raty (wg harmonogramu) przypadającej po dniu zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego oraz kwota odsetek będących częścią raty kapitałowo- odsetkowej, wynikającej z harmonogramu, obowiązującej na dzień wymagalności najbliższej raty (wg harmonogramu) przypadającej po dniu zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego (§11 ust. 1). Ubezpieczyciel zastrzegł wyłączenie swoje odpowiedzialności w przypadku min. śmierci będącej następstwem samobójstwa niezależnie od stanu poczytalności (§13 ust. 5). Wypłata należnego świadczenia miała nastąpić w najkrótszym terminie, a nie później niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania przez towarzystwo wymagalnych dokumentów (§ 14 ust. 3).

Dowód - wyciąg z umowy o kredyt konsumencki z dnia 13.09.2013r.- k.61-63.

- Ogólne Warunki Ubezpieczenia umowa nr (...) - k.64-65.

W dniu 1 marca 2011 r. nastąpiło prawne połączenie S. C. Banku (...). Od chwili połączenia organizacje działają jako jeden bank pod nazwą i logo (...) Banku S.A.

Bezsporne.

W dniu 27 listopada 2013 roku A. K. zmarła. W chwili śmierci pozostawała w związku małżeńskim z powodem.

Spadek po niej – na mocy ustawy- nabył powód F. K. w 1/2 części oraz siostry B. Z. i Z. D. – obie po 1/4 części.

Dowód - postanowienie Sądu Rejonowego w D. z dnia 20.10.2014r.wydane w sprawie o sygn. akt (...) - k. 20 akta sprawy (...),

- kserokopie odpisów skrócony aktu zgonu i małżeństwa- k. 4 akta sprawy(...)

- kserokopia protokołu zgonu- k. 23.

Przyczyną śmierci A. K. był upadek ze znacznej wysokości (wypadła z okna mieszkania znajdującego się na II piętrze). Poniosła ona śmierć na miejscu. Tego dnia A. K. zrobiła pranie i chciała je wysuszyć w mieszkaniu na sznurku, który był zaczepiany na czas suszenia o gwoździe na ścianie i za oknem. W tym celu zwróciła się do męża- powoda, aby jej pomógł przymocować sznurek na gwoździu za oknem. On jednak odmówił, gdyż się spieszył, miał umówione spotkanie w D.. Wyszedł z mieszkania. Kiedy był na klatce schodowej usłyszał krzyk żony. Wyjrzał przez okno i zobaczył ją na ziemi. Nie dawała oznak życia. Zostały zawiadomione służby. Lekarz stwierdził zgon.

A. K. nie chorowała psychicznie. Nigdy nie była leczona na depresję. Nie podejmowała prób samobójczych. Powód nie zauważył u niej obniżonego nastroju czy innych zmian w zachowaniu. W dacie zgonu jej sytuacja życiowa i materialna nie uległa zmianie. Nie miała większych problemów.

Dowód : - zeznania powoda- CD k.112,

- kserokopia protokołu zgonu- k. 23.

Obecni na miejscu zdarzenia Funkcjonariusze Policji rozpytali powoda oraz świadków: R. P. i M. W.. Powód podał, że wyszedł po węgiel i usłuchał na korytarzu jak żona krzyczy włamywacze, chciał wrócić do mieszkania, ale drzwi był

zamknięte, a tym czasie A. K. wyskoczyła przez okno. Przyznał, że żona miała urojenia. Świadek R. P. potwierdzi, że kobieta wyskoczyła przez okno bez niczyjej pomocy.

Dowód: notatka policyjna z dnia 27.11.2013r.-k.83

Powód wystąpił do pozwanego ubezpieczyciela z wnioskiem o wypłatę świadczenia ubezpieczeniowego z tytułu zgonu ubezpieczonej A. K..

Pismem z dnia 3 stycznia 2014r. strona pozwaną poinformowała powoda, że w związku z otrzymanym zgłoszeniem roszczenia z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia na życie potwierdzonej polisą (...) przyznała mu świadczenie w kwocie 165 zł. Jednocześnie wezwała powoda do podania dodatkowych informacji dotyczących okoliczności zdarzenia, w tym podanie nazwy prokuratury zajmującej się sprawą wraz z numerem sprawy. Powód do dnia 21 stycznia nie udzielił żądanych informacji. Ostatecznie ubezpieczyciel sam zwrócił się do Komisariatu Policji w B. oraz prokuratury. Od Komisariatu strona pozwana otrzymała informację, że zdarzenie z dnia 27 listopada 2013r. zostało zakwalifikowane jako czyn samobójczy.

Wobec powyższego strona pozwana odmówiła wypłaty dalszego świadczenia wobec stwierdzenia, że mają miejsce okoliczności wyłączające jej odpowiedzialność- śmierć w następstwie samobójstwa.

Powód nie zgodził się z tym stanowiskiem i wniósł odwołanie, ale strona pozwana nie zmieniła dotychczasowego stanowiska.

Jednocześnie powód zwrócił się do Komisariatu Policji w B., aby zmienić kwalifikację przyczyny zgonu A. K. z samobójstwa na nieszczęśliwy wypadek, bowiem jego żona wieszając pranie straciła równowagę i wypadła przez okno (pismo z dnia 2 września i 19 listopada 2014r.).

Nadto powód zwrócił się do Prokuratury Rejonowej w D. o podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia przyczyn zgonu jego żony. Jednak uzyskał odpowiedź negatywną, gdyż ze zgromadzonego materiału wynika, że śmierć miała miejsce w następstwie upadku z wysokości, bez udziału osób postronnych. Tym samym prokurator uznał, że brak jest podstaw podejrzenia przestępczego spowodowania śmierci A. K. i odstąpił od dalszych czynności w sprawie (pismo z dnia 6 sierpnia 2014r.)

Ostatecznie Komisariat Policji w B. powiadomił stronę pozwaną pismem z dnia 29 listopada 2014r., że śmierć A. K. nastąpiła w konsekwencji upadku z wysokości, do którego zaistnienia nie przyczyniły się osoby postronne. Jednocześnie w piśmie tym podała, że zakwalifikowanie jako czyn samobójczy zostało użyte omyłkowo i dotyczyło ono początkowej kwalifikacji w systemie informatycznym policji. Nie można tego interpretować jako ustalenie faktyczne, gdyż takiego czynu nie stwierdzono na miejscu zdarzenia. Takie stanowisko było podtrzymane w piśmie z dnia 9 marca 2015r.

Stanowisko pozwanej nie uległo zmianie, nawet po otrzymaniu nowej korespondencji z Komisariatu Policji w B..

Dowód- kserokopia pisma z dnia 7 listopada 2014r. -k. 13,

- kserokopia pisma z dnia 3 stycznia 2014r. -k. 14,

- kserokopia pisma z dnia 19 grudnia 2014r. -k. 15,

- kserokopia pisma z dnia 13 lutego 2015r. -k. 16,

- kserokopia pisma z dnia 18 września 2014r. -k. 17,

- kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 08.września 2014r.-k. 19,

- pismo z dnia 19 listopada 2014r. -k. 82,

- pismo z dnia 29 listopada 2014r.-k.82,
- pismo z dnia 09 września 2015r.-k.82
- pismo z dnia 24.03.2015r.- k. 21,
- pismo z dnia 6.08.2014r.-k.22,
- pismo z dnia 2.09.2014r.- k. 24.

Na dzień 15 września 2016r. z tytułu umowy nr (...) wobec (...) Bank S.A. pozostało zadłużenie w wysokości 8 404,55 zł, na które złożyło się: -kapitał- 6269,05 zł,

- odsetki należne -1290,71 zł,
- odsetki karne – 821,79 zł,
- koszty działań upominawczych- 23,00 zł.

Dowód- przeliczenie umowy oraz spłata pozostałego zadłużenia- k. 102.

Po śmierci żony powód nie uiściła żadnej z rat kredytów.

Dowód- zeznania powoda- k. 112.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne, ale tylko co do części.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie strony pozwanej, którego spełnienia powód domaga się w niniejszej sprawie, stanowi zapłatę umówionej sumy pieniężnej wobec śmierci A. K.. Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Przy ubezpieczeniu osobowym świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie umówionej sumy pieniężnej w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej (art. 805 § 2 pkt 2 k.c.).

W niniejszym postępowaniu powód domagał się od pozwanego zakładu ubezpieczeń zapłaty należności w kwocie 12 000 zł tytułem świadczenia wynikającego z umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców kredytu w (...) Finanse S.A. zawartej pomiędzy (...) Finanse S.A. a stroną pozwaną, do którego w dniu 15 września 2012 r. A. K. przystąpił oraz umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców kredytu w (...) Bank S.A., zawartej pomiędzy (...) Bank S.A a stroną pozwaną, do którego A. K. przystąpiła w dniu 13 września 2013 r.

Strona pozwana kwestionowała legitymację procesową po stronie powoda, podnosząc, że uprawnionym do wypłaty świadczeń z tytułu w/w umów kredytowych jest wyłącznie kredytodawca powołując się na Ogólne Warunki Umowy. W przedmiotowej sprawie doszło więc do sporu, kto jest uposażonym z umowy ubezpieczenia i w tej sytuacji legitymowanym czynnie do dochodzenia roszczeń w związku ze śmiercią A. K..

Wobec tak zgłoszonego zarzutu niewątpliwie roszczenie powoda należało oceniać – w pierwszej kolejności – przez pryzmat postanowień umów kredytów zawartych przez zmarła oraz Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia

Sąd podzielił niniejszy zarzut odnośnie świadczeń z umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców kredytu w (...) Finanse S.A., stwierdzonej polisą nr (...), do którego A. K. przystąpiła w dniu 15 września 2012r.

Oceniana umowa ubezpieczenia zawarta między pozwanym ubezpieczycielem a (...) S.A. jest znaną polskiemu prawu konstrukcją ubezpieczenia na cudzy rachunek (art. 808 k.c.). W praktyce bankowej w ramach współpracy z instytucjami ubezpieczeniowymi często zdarza się, że obok umowy kredytowej oferuje się kredytobiorcy dodatkowy produkt w postaci umowy ubezpieczenia - zazwyczaj grupowej - obejmującej ubezpieczenie na życie bądź zdrowie kredytobiorcy. Umowa ubezpieczenia, towarzysząca zawarciu umowy o kredyt, chroni z jednej strony interes ubezpieczonego w razie zajścia przewidzianych w niej wypadków uniemożliwiających bądź znacznie utrudniających wykonanie obowiązków z umowy kredytowej, z drugiej strony, pośrednio, interes banku zainteresowanego wykonaniem obowiązków z umowy kredytowej przez ubezpieczonego kredytobiorcę. Sytuacja prawna ubezpieczonego w umowie ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek jest specyficzna, gdyż mimo że nie jest on stroną umowy ubezpieczenia na podstawie art. 808 § 3 k.c., co do zasady, może żądać spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń, chyba że strony uzgodniły inaczej; jednakże uzgodnienie takie nie może zostać dokonane, jeżeli wypadek już zaszedł.

W niniejszej sprawie- w świetle Ogólnych Warunków Ubezpieczenia na Życie Kredytobiorców „Ubezpieczenie spłaty kredytów” nr (...) dla klientów (...) Finanse S.A. (zwane dalej OWU nr (...))- ta powyższa możliwość została wyłączona. Zgodnie bowiem z umową kredytową kredytobiorca- A. K. została zakwalifikowana do grupy ryzyka nr 1. Bezsporny jest również fakt, że w dacie podpisania umowy miała ukończone 72 lata (data urodzenia 19 czerwca 1940r.). W konsekwencji A. K. została objęta ubezpieczeniem na wypadek śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku (§2 ust. 4 pkt. A). Natomiast w razie śmierci ubezpieczonego w okresie ubezpieczenia na skutek nieszczęśliwego wypadku należne świadczenie równie jest 100 % sumy ubezpieczenia i wypłacane jest ubezpieczającemu, tj. (...) Finanse S.A. z siedzibą we W. (§ 7 ust. 2 pkt. a w zw. z § 3 ust. 1 lit b oraz §1 ust. 14). Zatem do żądania wypłaty świadczenia nie jest uprawniony powód. Należy zauważyć, że regulacja takiej treści jest zgodna z przepisami prawa, gdyż art. 808 § 3 k.c. ma charakter dyspozytywny.

Zatem w świetle treści umowy kredytowej z dnia 15 września 2012r. oraz OWU nr (...) powód nie ma legitymacji czynnej do dochodzenia od ubezpieczyciela roszczenia z tej umowy, wobec czego w tej części powództwo zostało oddalone.

Powyższe rozważania znajdują również zastosowanie odnośnie zgłoszonych roszczeń z tytułu umowy grupowego ubezpieczenia na życie kredytobiorców, stwierdzonej polisą nr (...) zawartej pomiędzy stroną pozwaną a (...) Bank S.A.. A. K. złożyła deklarację o przystąpieniu do tego ubezpieczenia w dniu 13 września 2013r., w związku z zawarciem z (...) Bank S.A. umowy o kredy gotówkowy.

Analizując jednak treść umowy kredytu z dnia 13 września 2013r. oraz ogólne warunki ubezpieczenia umowy nr (...) (zwane dalej OWU nr (...)) należy uznać, że powodowi ma legitymacja czynna do dochodzenia roszczenia, gdyż należne świadczenia przysługuje nie tylko ubezpieczającemu (...) Bank S.A., ale również uprawnionemu- osobie wskazanej, a w razie braku takiego wskazania- małżonkowi.

Jak czytamy w umowie kredytu A. K. została objęta grupą 4 ryzyka z sumą ubezpieczenia w kwocie kapitału i odsetek wynikających z harmonogramu spłat obowiązującego w dniu zawarcia umowy, obliczanych na dzień wymagalności najbliższej raty przypadającej w dniu lub po zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego. A. K. wskazał (...) Bank S.A. jako uprawnionego do świadczenia z tytułu ubezpieczenia na życie, w okresie obowiązywania umowy, w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego przewidzianego w OWU nr (...), w wysokości 100% sumy ubezpieczenia. W dacie podpisania umowy miała skończone 73 lata. Została ona objęta ubezpieczeniem na wypadek śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku oraz śmierci na wskutek nieszczęśliwego wypadku komunikacyjnego. Jednocześnie w § 8 ust. 2 pkt. d OWU nr (...) czytamy, że w razie śmierci ubezpieczonego, który w dacie zawarcia umowy kredytowej miał ukończone 65 lat, na skutek nieszczęśliwego wypadku należne świadczenie równie jest 150% sumy ubezpieczenia i wypłacane jest : - 100% sumy ubezpieczenia na rzecz ubezpieczającemu (...) Bank S.A. ,

- 50% sumy ubezpieczenia na rzecz uprawnionego.

Przy czym uprawnionym była osoba wskazana przez ubezpieczonego, a razie braku takiego wskazania uprawnionym do świadczenia był małżonek ubezpieczonego.

W niniejszej sprawie nie wykazano, aby A. K. wskazała jakąś osobę jako uprawnioną do otrzymania świadczenia z tytułu umowy. W takim przypadku – zgodnie z §1 ust. 16- uprawnionym do otrzymania świadczenia jest powód-mąż A. K..

W tym miejscu należy ocenić zarzut strony pozwanej, która powołała się na okoliczność wyłączająca jej odpowiedzialność określoną w § 13 ust. 4 OWU nr (...), zgodnie z którym ubezpieczenie nie obejmuje śmierci ani inwalidztwa spowodowanego bądź wynikającego bezpośrednio lub pośrednio, w całości lub części z samobójstwa popełnionego niezależnie od stanu poczytalności.

Należy podkreślić, iż strony pozwana powołując się na okoliczność wyłączającą jej odpowiedzialność winny przedstawić Sądowi dowody na potwierdzenie faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W ocenie Sądu strona pozwana nie podała temu obowiązkowi procesowemu.

Niewątpliwie bezpośrednią przyczyną zgonu A. K. była upadek z wysokości (II piętra, okna jej mieszkania). Jak ustaliły ograny ścigania nie było udziału osób postronnych w tym zdarzeniu. Dokładny przebieg zdarzenie nie jest znany. Nie powodowano na tą okoliczność żadnych czynności śledczych. W. tylko że w tym czasie A. K. była sama w mieszkaniu, które przed chwilą opuścił powód. Powód w momencie upadku żony była na klatce schodowej i słyszał jej krzyk.

W ustaleniu tej okoliczności nie pomogły zeznania świadka M. D., która będąc funkcjonariuszem policji sporządziła notatkę z interwencji na miejscu zdarzenia. Świadek powiedział tylko, że taką notatkę sporządził, ale nie pamiętał szczegółów zajścia.

Zgodnie z treścią tej notatki powód podał, że wyszedł po węgiel i usłuchał na korytarzu jak żona krzyczy włamywacze, chciał wrócić do mieszkania, ale drzwi był zamknięte, a tym czasie A. K. wyskoczyła przez okno. Przyznał, że żona miała urojenia. Świadek R. P. potwierdzi, że kobieta wyskoczyła przez okno bez niczyjej pomocy. Mając na uwadze treść tej notatki w statystykach policyjnych zgon A. K. został zakwalifikowany jako samobójstwo. Jednak pod wpływem działań powoda ostatecznie w piśmie z dnia 29 listopada 2014r., K. Policji w B. wyjaśnił pozwanemu że śmierć A. K. nastąpiła w konsekwencji upadł z wysokości, do którego zaistnienia nie przyczyniły się osoby postronne. Jednocześnie w piśmie tym podano, że zakwalifikowanie jako czyn samobójczy zostało użyte omyłkowo i dotyczyło ono początkowej kwalifikacji w systemie informatycznym policji. Nie można tego interpretować jako ustalenie faktyczne, gdyż takiego czynu nie stwierdzono na miejscu zdarzenia.

Powód również zaprzeczył, aby śmierć jego żony była następstwem samobójstwa. Wyjaśnił, że był w szoku po całym zdarzeniu i nie pamięta, co powiedział policjantom, tym samym nie potwierdził treści notatki policyjnej z dnia 23 listopada 2013r.. Potwierdził, że był w chwili jej upadku na klatce schodowej. Bezpośrednio przed zdarzeniem opuścił mieszkanie, nic nie wskazywała, aby jego żona planowała popełnić samobójstwo. Zmarła chciała wywiesić pranie i w tym celu rozwiesić sznur na bieliznę. Poprosiła go o pomoc, a on omówił. W jego ocenie A. K. wypadła przez okno próbując zaczepić sznur od bielizny na gwóźdź koło okna. Był to nieszczęśliwy wypadek.

Nie ujawniono, aby zmarła cierpiała na zaburzenia psychiczne, w tym depresję. Powód zaprzeczył, aby wcześniej podejmowała próby samobójcze. Zeznał, że nie mieli problemów finansowych, ani innych poważniejszych zmartwień. Zaprzeczył, aby żona miała urojenia. Przy czym Sąd dał zeznaniom powoda wiarę, gdyż nie ujawniono okoliczności podważających jego wiarygodność.

Samobójstwo to intencjonalne odebranie sobie życia. Przyczyny samobójstwo są wielorakie. Często wynika ono z uczucia smutku, które w wielu przypadkach jest rezultatem zaburzeń psychicznych, takich jak depresja, zaburzenia

afektywne dwubiegunowe, schizofrenia, alkoholizm lub inne uzależnienie od środków odurzających. Stresory takie jak problemy finansowe lub problemy w zakresie relacji międzyludzkich również odgrywają istotną rolę.

W okolicznościach przedmiotowej sprawie strona pozwana nie wykazała, aby A. K. mogła popełnić samobójstwo. Jedyne dowody, który w toku postępowania likwidacyjnego był podnoszony na tą okoliczność- notatka policyjna z dnia 27 listopada 2013r.- został zmieniony w ten sposób, że przyczyna zgonu A. K. nie była jednoznaczna. Innych zaś dowodów na poparcie swoich tez pozwany nie przedłożył. W konsekwencji nie można było uznać, że zaszła okoliczność wyłączająca odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela.

Tym samym z tytułu umowy ubezpieczenia nr (...) powód był uprawniony do 50 % sumy ubezpieczenia. Zgodnie z § 11 ust. 1 OWU nr (...) suma ubezpieczenia była równa kwocie kapitału pozostałej do spłaty wynikającej z harmonogramu, obliczanej na dzień wymagalności najbliższej raty (wg harmonogramu) przypadającej po dniu zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego oraz kwota odsetek będących częścią raty kapitałowo- odsetkowej, wynikającej z harmonogramu, obowiązującej na dzień wymagalności najbliższej raty (wg harmonogramu) przypadającej po dniu zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego.

Okoliczność wykazania wysokości roszczenia obciążała powoda, o czym został on przez Przewodniczącego pouczony, jako strona działająca bez profesjonalnego pełnomocnika. Powód wykazał, że na dzień 15 września 2016r. z tytułu umowy nr (...) wobec (...) Bank S.A. pozostało A. K. zadłużenie w wysokości 8 404,55 zł, na które złożyło się: -kapitał- 6269,05 zł,

- odsetki należne -1290,71 zł,

- odsetki karne – 821,79 zł,

- koszty działań upominawczych- 23,00 zł.

Jednocześnie powód zastrzegł, iż nie spłacił żadnej z rat kredytów.

Przedłożony przez powoda dokument z (...) Bank S.A. tylko częściowo pozwolił na określenie wysokości sumy ubezpieczenia, tj. tylko jej pierwszy składnik - kwoty kapitału. Nie można było ustalić wysokości kwoty odsetek będących częścią raty kapitałowo- odsetkowej, wynikającej z harmonogramu, obowiązującej na dzień wymagalności najbliższej raty (wg harmonogramu) przypadającej po dniu 27 listopada 2013r. Tym bardziej, że strony do dołączyły umowy kredytowej z dnia 13 września 2013r. ani harmonogramu. Pozwany ubezpieczyciel przedłożył tylko wyciąg umowy. Wobec czego Sąd nie był w stanie zreifikować, czy podana kwota odsetek 1290,71 zł mogła wchodzić w skład sumy ubezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że powód wykazał, że suma ubezpieczenia wynosi 6 269,05 zł, a jemu – zgodnie z 8 ust. 2 pkt. d OWU nr (...)- należy się 50% z tej sumy, tj. kwota 3 134,52 zł.

Nadto powód zażądała zasądzenia dochodzonej kwoty wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2014 roku. Nie wyjaśnił jednocześnie daty początkowej naliczania odsetek. Odsetki, należą się, zgodnie z art. 481 k.c., za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, choćby wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie z § 14 ust. 3 OWU (...) wypłata należnego świadczenia miała nastąpić w najkrótszym terminie, a nie później niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania przez towarzystwo wymagalnych dokumentów. W ocenie Sądu roszczenie powoda stało się wymagalne z datą otrzymania przez pozwane Towarzystwo pisma Komisariatu Policji w B. z dnia 29 listopada 2014r., z którego wynika, że śmierć A. K. nastąpiła w konsekwencji upadł z wysokości, a nie samobójstwo. Od otrzymania tego pisma stron pozwana miała wszystkie niezbędne dokumenty pozwalające jej określić swoją odpowiedzialność oraz jej zakres. Z tą datą bowiem odpada okoliczność wyłączająca jej odpowiedzialność i w terminie 7 dni świadczenie powinno zostać spełnione. W konsekwencji od dnia 8 grudnia 2014r. powodowi należą się odsetki.

Mając na uwadze zgromadzony materiał dowodowy oraz przedstawioną argumentację, Sąd uznał powództwo za zasadne co do kwoty 3 134,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 8 grudnia 2014r. do dnia zapłaty, a dalej idące powództwo oddalił (pkt. I i II wyroku).

Orzeczenie o kosztach procesu (pkt. III wyroku) znajduje uzasadnienie w treści art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Przepis ten nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 roku, sygn. II CZ 210/73, LEX nr 7366). Analiza akt sprawy wskazuje, że z uwagi na okoliczności sprawy, w tym: zawilość regulacji Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, argumentacji podnoszonej przez pozwaną stronę w toku postępowania likwidacyjnego, -a nadto sytuację majątkową i rodzinną powoda, istnieje podstawa do odstąpienia od obciążania go kosztami procesu w niniejszym postępowaniu.

W rozpoznawanej sprawie Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie poniósł tymczasowo wydatki w postaci części opłaty od pozwu w kwocie 300, od której uiszczenia powód został zwolniony.

W związku z powyższym, stosownie do przepisów art. 113 ust. 1 w zw. art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pozwanemu Towarzystwu (...) zapłacić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w D.kwotę 78,36 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa. Zgodnie bowiem ze wskazanymi przepisami, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji tymi wydatkami obciąży strony, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu, a więc w tym przypadku przepisu art. 100 k.p.c. Strona pozwana sprawę przegrała w 26,12%, a więc w takim zakresie obowiązana jest do partycypacji w kosztach procesu ($300 \text{ zł} \times 26,12\% = 78,36 \text{ zł}$).